

влади як в сфері правосуддя, так і формуванні суддівського корпусу та організаційно-правових основ функціонування судової влади, включаючи і відповідальність суддів, прокурорів, адвокатів.

ХРАПЕНКО О. О.

Національний університет «Одеська юридична академія»,
асистент кафедри організації судових та правоохоронних органів,
кандидат юридичних наук

ПРОБЛЕМНІ ПИТАННЯ ЩОДО СТАЖУВАННЯ ДЛЯ МАЙБУТНІХ АДВОКАТІВ

У серпні 2012 року набрав чинності новий Закон України «Про адвокатуру та адвокатську діяльність» (далі Закон). Разом з прийнятим у квітні 2012 року Кримінальним процесуальним кодексом України він створює основу для надання належної правової допомоги. Новий закон регулює питання адвокатської діяльності більш детально і глибоко, а також усуває ті прогалини, які мали місце в регулюванні адвокатської діяльності раніше.

Одним з найбільш резонансних питань пов'язаних з адвокатською діяльністю — є стажування осіб, які виявили бажання отримати свідоцтво про право на зайняття адвокатською діяльністю.

Відповідно до Закону, особа, яка успішно склала кваліфікаційний іспит, повинна проходити стажування шість місяців у адвоката, який має стаж адвокатської діяльності — 5 років та який включений до реєстру адвокатів — керівників. Звернувшись до відповідної ради адвокатів регіону — особа може за власним бажанням вибрати адвоката, у якого вона бути проходити стажування, чи рада адвокатів регіону — може призначити такого адвоката. Особливістю є те, що стажист, у період проходження стажування може змінити адвоката, у якого він навчається, а також стажування може бути призупинено, але не більше ніж на 6 місяців.

Для регулювання даного питання, Рада адвокатів України затвердила Положення про організацію та порядок проходження стажування для отримання особою свідоцтва про право на заняття адвокатською діяльністю. У відповідності з даним положенням і статтею 10 Закону, особи, які успішно склали кваліфікаційний іспит, зобов'язані пройти шестимісячне стажування. Одним з найбільш обговорюваних питань серед вчених — юристів і практиків, що стосуються стажування майбутніх адвокатів, слід виділити плату за проходження стажування. Положення передбачає оплату для кандидата в адвокати — 20 мінімальних

зарплат за шестимісячне навчання. Сума розподіляється таким чином: 30 % від вказаної суми — сплачується на поточний банківський рахунок Національної асоціації адвокатів України; 70 % — сплачується на поточний банківський рахунок відповідної ради адвокатів регіону. За зміну місця проходження стажування та додатковий строк на проходження стажування теж доведеться платити — 2 мінімальних заробітних плат у місяць.

Для внесення ясності в це питання, Національна асоціація адвокатів України організувала тематичний круглий стіл, який зібрав членів регіональних рад та КДКА, керівництво НААУ і найбільших громадських організацій.

Були висловлені дві основні точки зору, що стосуються оплати стажування:

1. Стажування має бути безкоштовним, так як настільки завищена плата, наводить на думку про спробу істотно ускладнити доступ до професії молодим фахівцям. До того ж, у Законі не визначено, що за стажування взагалі повинна братися оплата.

2. Стажування повинно бути платним. Якщо проаналізувати досвід інших країн, то питання стажування регулюється по одному схожому принципу: кандидат в адвокати проходить додаткове спеціальне навчання під контролем асоціацій адвокатів на платній основі. Терміни передбачені різні — від декількох місяців до 2–3 років.

Крім перерахованих позицій, були й інші пропозиції. Наприклад, залишити стажування платним, але зменшити суму до 6 мінімальних зарплат і надати бажаним розстрочку. Або зменшити оплату до 3 мінімальних зарплат, за аналогією з оплатою за складання кваліфікаційного іспиту. Найбільш вагомою серед усіх точок зору виглядає позиція голови НААУ Лідії Ізовітової: «У професію адвоката ведуть два альтернативні шляхи — або стажування, або — робота помічником адвоката. У другому випадку юрист отримує зарплату, і такий безкоштовний нехай у професію всього на півроку довше, ніж шлях стажування. Претендент адвокатської професії сам вибирає: безкоштовно або за плату».

Але, на жаль, цієї свободи вибору були позбавлені ті, хто висловив бажання стати адвокатом в період між набранням чинності нового Закону та затвердженням положення про платну стажуванні. Проблемаю для них стало те, те, що після складання кваліфікаційного іспиту, особа вже не може відпрацювати помічником адвоката один рік, відповідно до п. 5 ст. 10 Закону, щоб «обійти» платне стажування. Таким чином, у особи, яка бажає стати адвокатом, дійсно є два шляхи досягнення мети, тільки потрібно вчасно подумати, яким шляхом слід піти.

До слова, саме Одеса — єдиний регіон, в якому почали проводити стажування на платній основі, ще до затвердження відповідного положення.

27 липня 2013 було затверджено зміни в положення про стажування, які внесли певну ясність. Розділ 6 (Забезпечення організаційних заходів проходження стажування) зазначає, що організаційне забезпечення проходження стажування, у тому числі матеріального та іншого характеру, здійснюється радами адвокатів регіону. Тобто вже рада адвокатів регіону буди вирішувати розмір сплати внеску на проходження стажування на умовах розстрочки (він може бути незмінним і фіксованим протягом усього періоду розстрочки і визначатися з розрахунку мінімальної заробітної плати, встановленої на момент здійснення першого внеску).

За рішенням ради адвокатів регіону від сплати внеску на стажування звільняються повністю або частково інваліди I і II груп, а також одинокі матері (батьки), дохід яких не перевищує однієї мінімальної заробітної плати, заставлений на 1 січня поточного року.

Ці зміни, безсумнівно, полегшать оплату стажування майбутнім адвокатам. Доцільно також доповнити шостий розділ пунктом, який би звільняв від проходження стажування окремі категорії юристів. Це могли б бути колишні судді, колишні працівники органів прокуратури, стаж роботи яких — більше 10 років і люди, які мають вчений ступінь.

КРИВЕНКО О. В.

Національний університет «Одеська юридична академія»,
асистент кафедри організації судових та правоохоронних органів

РОЗВИТОК ПРОКУРАТУРИ ТА ЗАКОНОДАВСТВА ПРО СЛУЖБУ В ОРГАНАХ ПРОКУРАТУРИ УКРАЇНИ НА ПОЧАТКУ РАДЯНСЬКОЇ ДОБИ

Декретом Ради Народних Комісарів України в лютому 1919 року постановлено скасувати усі судові установи, у тому числі прокурорський нагляд, котрий діяв на території України до встановлення радянської влади.

Тимчасовим Положенням про народні суди і революційні трибунали Української Радянської Соціалістичної республіки передбачено, що вся влада на території УРСР належить: а) народним судам і радам народних суддєй; б) революційним трибуналам (Клочков, В. Прокуратура України часів УНР, Гетьманату та Директорії. //Вісник прокуратури. — 2001. — № 1. — С. 105—108). Революційні трибунали засновувались не менш одного на кожен губернію. При них створені: особливі і народні слідчі; колеґії обвинувачів; колеґії правозахисників; трибунальні